

ВИСНОВОК
ПРО НАУКОВУ НОВИЗНУ, ТЕОРЕТИЧНЕ ТА ПРАКТИЧНЕ
ЗНАЧЕННЯ РЕЗУЛЬТАТІВ ДИСЕРТАЦІЇ

на тему «Ефективність коронарного шунтування на працюючому серці
залежно від клініко-анатомічних особливостей коронарного русла»

здобувача ступеня доктора філософії

Саса Сергія Сергійовича

з галузі знань 22- Охорона здоров'я із спеціальності 222 – Медицина.

Актуальність теми. Ішемічна хвороба серця (ІХС) є однією з найактуальніших проблем не тільки в Україні, а й в усьому світі. ІХС, в основі якої лежить коронарний атеросклероз, одна з найчастіших причин смертності (64,8%) в структурі загальної смертності від хвороб системи кровообігу (ХСК). Одним з ефективних методів лікування ІХС вважається відновлення кровотоку в уражених атеросклерозом вінцевих артеріях (ВА) шляхом коронарного шунтування (КШ). Однак з моменту появи апаратів штучного кровообігу (ШК) постійно точаться суперечки з приводу того, яким способом доцільніше виконувати такі операції – на працюючому серці чи в умовах ШК та кардіоплегії (КП). Проведено багато досліджень (GORCABE, ROOBY, DOORS CORONARY тощо) з вивчення ефективності КШ на працюючому серці, які показують переваги або зіставні результати порівняно з операціями із застосуванням ШК. Проте, не дивлячись на широке розповсюдження по всьому світу за останні два десятиліття, практично всі питання, пов'язані з даною тематикою, залишаються дискусійними, не уточнені показання та протипоказання до цих операцій, клінічне застосування не знайшло відображення у провідних американських та європейських керівництвах. Також відсутність чітко визначених критеріїв вибору хірургічної тактики КШ на працюючому серці, в тому числі і з урахуванням анатомічних особливостей коронарного русла, може вказувати на варіабельність отриманих результатів в аналогічних ситуаціях.

Різноманітність підходів до вибору хірургічної тактики вказує на відсутність оптимальної універсальної методики, доводить необхідність подальшого вивчення цього питання та свідчить про науково-практичну актуальність даного дослідження, його ціль та задачі. Удосконалення хірургічної техніки, інструментарію, інтенсивної терапії невдовзі з часом дозволять розширити показання для хірургічного лікування пацієнтів з ІХС за ступенем вихідної тяжкості та віком, що сприятиме значному збільшенню кількості таких операцій.

Зв'язок роботи з науковими програмами, планами, темами. Дисертаційна робота виконана у відповідності до напрямків НДР ДУ «Національний інститут серцево-судинної хірургії імені М.М. Амосова НАМН України» і є фрагментом НДР: «Розробити та впровадити систему попередження ускладнень та підвищити ефективність хірургічного лікування ішемічної хвороби серця у пацієнтів високого ризику» (№ держреєстрації 0120U103769 прикладна науково-дослідна робота, термін виконання: 2021-2023 рр.), де дисертант був виконавцем.

Формулювання наукової проблеми, нове розв'язання якої отримано в дисертації. Дисертація Саса С.С. містить розробку та теоретичне обґрунтування

диференційованого підходу до вибору тактики коронарного шунтування в залежності від клініко-анатомічних особливостей коронарного русла.

Конкретна особиста участь автора в одержанні результатів. Дисертація є завершеним науковим дослідженням С.С. Саса. Автору дисертації належить розробка ідеї та шляхів реалізації поставлених наукових завдань. Здобувач особисто провів літературний і патентно-інформаційний пошук, сформулював мету, завдання дослідження та основні практичні та теоретичні положення. Дисертант самостійно зібрав клінічний матеріал дослідження (база даних налічує 991 особу, яким виконували коронарного шунтування на працюючому серці в ДУ «НІССХ ім. М.М. Амосова НАМН України»), проведено всебічний аналіз на всіх етапах перебування пацієнтів в Інституті та вивчено дані додаткових методів досліджень. Автор безпосередньо брав участь у діагностичному пошуку, обговоренні вибору тактики лікування. Науковий аналіз, статистична обробка даних, узагальнення результатів дослідження виконано безпосередньо дисертантом. Здобувач підготував до друку статті, патенти, виступав на фахових конференціях кардіохірургів, написав всі розділи дисертаційної роботи. Науковий аналіз, узагальнення результатів, формулювання та обґрунтування висновків виконаної роботи виконані безпосередньо дисертантом. Результати досліджень співавторів в дисертаційній роботі не використовувались.

Ступінь обґрунтованості запропонованих здобувачем положень, висновків та рекомендацій. Висока достовірність основних положень, висновків і рекомендацій, сформульованих у дисертації, забезпечується ретельним аналізом достатньої для отримання достовірних результатів кількості спостережень. У дослідження увійшло результати лікування 991 пацієнтів, яким на базі ДУ «НІССХ ім. М.М. Амосова НАМН України» проведено КШ на працюючому серці. Усі хворі були обстежені згідно з прийнятим в ДУ «НІССХ ім. М.М. Амосова НАМН України» протоколом, який був схвалений Комітетом з біомедичної етики ДУ «НІССХ ім. М.М. Амосова НАМН України». Коректне та адекватне використання сучасних методів статистичної обробки сприяло правильній інтерпретації результатів. Висновки дисертації є логічним наслідком основних наукових положень, що захищаються автором, сформульовані грамотно та мають важливе науково-практичне значення. Рекомендації по практичному використанню результатів дослідження обґрунтовані та підтверджені на практиці.

Наукове значення роботи. У дисертаційній роботі вперше в країні представлено результати системного дослідження на великій кількості спостережень з урахуванням гендерної ознаки в умовах одного кардіохірургічного центру, результати якого демонструють вплив клініко-анатомічних особливостей коронарного русла на ефективність КШ. Визначено достовірні серцево-судинні фактори, що можуть обумовлювати клініко-анатомічні зміни у в'язцевих артеріях, до яких належать: надлишкова маса тіла, ожиріння, тютюнопаління, артеріальна гіпертензія, цукровий діабет II типу. Проаналізовано показники ЕхоКГ, а саме: фракція викиду лівого шлуночка та кінцевий діастолічний об'єм до та після проведення КШ на працюючому серці, що дозволило оцінити ефективність проведення реваскуляризації міокарда у пацієнтів з різною кількістю ураження в'язцевих артерій. Результати проведених досліджень дозволили визначити найвагоміші серцево-судинні фактори ризику, які створюють передумови і можуть обумовлювати структурні зміни в'язцевих артерій, що визначають тактику реваскуляризації міокарда у пацієнтів з ІХС. За

допомогою багатофакторного аналізу оцінено їх сукупний вплив на виникнення інтраопераційних особливостей під час КШ на працюючому серці, в результаті чого побудована математична модель, прогностична цінність якої становила 84%; чутливість – 87%, а її специфічність перебувала на рівні 82%, що характеризує створену модель для вибору тактики хірургічного лікування ІХС як надзвичайно вдалу та з великим прогностичним потенціалом. На основі створеної математичної моделі оптимізовано вибір тактики КШ на працюючому серці.

Практична значимість одержаних результатів. Практичний підсумок проведеного дослідження полягає в тому, що його результати стали підґрунтям для вибору хірургічної тактики виконання КШ на працюючому серці залежно від клініко-анатомічних особливостей структури вінцевих артерій.

Результати даного дослідження впроваджені в практику і широко використовуються в лікувальному процесі відділу хірургічного лікування ішемічної хвороби серця ДУ «НІССХ ім. М.М. Амосова НАМН України»; відділенні кардіохірургії та трансплантології, КНП «ТОКЛ» ТОР; кардіохірургічному відділенні КНП «Закарпатський обласний центр кардіології та кардіохірургії».

Матеріали дисертації використовуються у навчальному процесі на кафедрі хірургії серця та магістральних судин Національного університету охорони здоров'я України імені П. Л. Шупика МОЗ України.

Повнота викладення матеріалів дисертації в публікаціях та особистий внесок у них автора. Наукові та прикладні результати дисертації достатньо повно висвітлені в опублікованих роботах. В наукових статтях, опублікованих у співавторстві, участь здобувача полягала в бібліографічному пошуку, аналізі та інтерпретації фактичних даних, статистичній обробці отриманих результатів, аналізу результатів, формулюванні висновків і підготовці публікацій до друку. Результати роботи опубліковані у 4 наукових фахових виданнях, серед яких 1 входить до міжнародної наукометричної бази Scopus.

СПИСОК ОПУБЛІКОВАНИХ ПРАЦЬ ЗА ТЕМОЮ ДИСЕРТАЦІЇ

Наукові праці, в яких опубліковані основні результати дисертації:

1. Сас СС, Руденко СА. Аналіз серцево-судинних факторів ризику в пацієнтів з ішемічною хворобою серця, кваліфікованих на коронарне шунтування на працюючому серці. Український журнал серцево-судинної хірургії. 2023;31(3):15-21. doi: [https://doi.org/10.30702/ujcvs/23.31\(03\)/SR039-1521](https://doi.org/10.30702/ujcvs/23.31(03)/SR039-1521). (Особистий внесок здобувача – підготовка вступу, аналіз та інтерпретація фактичних даних, формування висновків і підготовка публікації до друку). (Scopus)

2. Сас СС. Аналіз предикторів розвитку хронічної серцевої недостатності у пацієнтів з ішемічною хворобою серця після коронарного шунтування на працюючому серці. Медицина сьогодні і завтра. 2023;92(3):6-8. doi: <https://doi.org/10.35339/msz.2023.92.3>. (Особистий внесок здобувача – аналіз та інтерпретація фактичних даних, формування висновків і підготовка публікації до друку).

3. Сас СС, Руденко СА. Вивчення поширеності цукрового діабету II типу як фактора високого ризику у пацієнтів з ішемічною хворобою серця, яким має бути виконано коронарне шунтування на працюючому серці. Український журнал клінічної хірургії. 2023;90(4):11-5. doi: 10.26779/2786-832X.2023.4.11. (Особистий

внесок здобувача – підготовка вступу, аналіз та інтерпретація фактичних даних, формування висновків і підготовка публікації до друку).

4. Сас СС, Руденко СА. Вивчення поширеності артеріальної гіпертензії, як фактору високого ризику у пацієнтів з ішемічною хворобою серця представлених до коронарного шунтування на працюючому серці. Актуальні проблеми сучасної медицини. Вісник Української медичної стоматологічної академії. 2023;23,4(84):162-6. doi: 10.31718/2077-1096.23.4.162. *(Особистий внесок здобувача – планування мети і дизайну дослідження, розподіл учасників на групи дослідження, аналіз та інтерпретація фактичних даних, формування висновків).*

Опубліковані праці, які додатково відображають наукові результати дисертації:

5. Руденко С.А., Сас С.С. – Інформаційний лист про нововведення - Методика визначення інтраопераційних ускладнень під час коронарного шунтування на працюючому серці в залежності від клініко-анатомічних особливостей вінцевих артерій у пацієнтів з ішемічною хворобою серця представлених до коронарного шунтування. Затверджено Вченою радою ДУ «НІССХ ім. М.М. Амосова НАМН України» від 06.12.2023 р. протокол № 18. *(Особистий внесок здобувача – планування та участь у написанні і підготовці до друку).*

Апробація результатів дослідження. Основні матеріали й положення дисертаційної роботи викладені та обговорені на: XXVIII Всеукраїнському з'їзді серцево-судинних хірургів з міжнародною участю присвяченому 40-річчю заснування ДУ «Національний інститут серцево-судинної хірургії імені М.М. Амосова НАМН України», 19-20 жовтня 2023 року, м. Київ; Науково-практичній конференції «Сучасні тенденції та новітні технології в медицині: погляд молодого вченого», 24 листопада 2023 року, м. Київ.

Дотримання академічної доброчесності. Рукопис дисертаційної роботи здобувача ступеня доктора філософії Саса Сергія Сергійовича на тему «Ефективність коронарного шунтування на працюючому серці в залежності від клініко-анатомічних особливостей коронарного русла» обсягом 175 сторінок друкованого тексту перевірено на плагіат програмним засобом unicheck.com. 18.04.2024. Дисертацію Саса С.С. було перевірено на плагіат програмним засобом Unicheck.com. 27.03.2024. Обсяг знайдених подібностей складає 13.9%, найбільша схожість виявлена з Інтернет-джерелами, які містять власні публікації. При перевірці посилань визначено, що наявні окремі співпадіння з термінологією, посиланнями на літературу та загальноживаними фразами, які використовуються у публікаціях кардіохірургічного профілю.

Відомості щодо проведення біоетичної експертизи дисертації. При розгляді матеріалів завершеної дисертаційної роботи Саса С.С. щодо відповідності дотримання принципів і норм біоетики (протокол № 8/23 від 26 лютого 2024 року), користуючись Міжнародними етичними рекомендаціями щодо досліджень, пов'язаних із здоров'ям, за участю людей (2016), Комітет з медичної етики ДУ «НІССХ ім. М.М. Амосова НАМН України» не виявив етичних та морально-правових порушень.

Таким чином, за результатами публічної презентації дисертації Саса С.С на тему «Ефективність коронарного шунтування на працюючому серці залежно

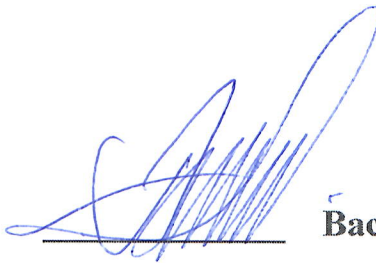
від клініко-анатомічних особливостей коронарного русла» та на підставі відгуків рецензентів можна вважати, що:

1. Дисертація Саса С.С на тему «Ефективність коронарного шунтування на працюючому серці залежно від клініко-анатомічних особливостей коронарного русла» є комплексним узагальнюючим науковим дослідженням з актуальних питань, характеризується єдністю змісту, містить наукові результати, яким властива наукова новизна, теоретичне та практичне значення, а отже, свідчить про істотний особистий внесок здобувача у розвиток медичної науки.

2. Дисертація відповідає всім вимогам Постанови КМ «Про затвердження Порядку присудження ступеня доктора філософії та скасування рішення разової спеціалізованої вченої ради закладу вищої освіти, наукової установи про присудження ступеня доктора філософії» від 12.01. 2022 р. № 44 зі змінами, внесеними згідно з Постановою КМ від 21.03.2022 р. № 341. За обсягом та оформленням дисертаційна робота відповідає вимогам, що встановлені Наказом МОН України «Про затвердження Вимог до оформлення дисертації» від 12.01.2017 р. № 40 (зі змінами).

3. Дисертаційну роботу Саса С.С на тему «Ефективність коронарного шунтування на працюючому серці залежно від клініко-анатомічних особливостей коронарного русла- здобувача ступеня доктора філософії з галузі знань 22 – Охорона здоров'я із спеціальності 222 – Медицина рекомендовано до захисту у разовій спеціалізованій вченій раді.

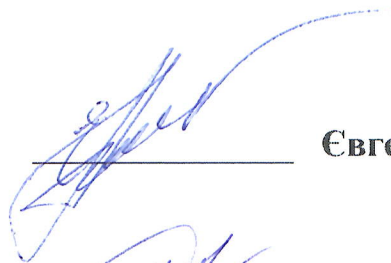
Головуючий на засіданні,
директор ДУ НІССХ
ім.М.М.Амосова,
академік НАМНУ,
член-кор. НАНУ,
д.мед.н., професор

Василь ЛАЗОРИШИНЕЦЬ

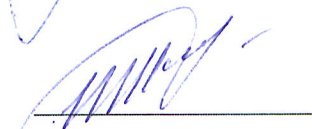
Рецензенти:

завідувач відділу
рентгенхірургічних методів
діагностики і лікування
захворювань серця і судин
д.мед.н.

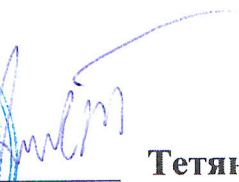
Євген АКСЬОНОВ

старший науковий співробітник
відділу хірургічного лікування
патології аорти, к.мед.н.

Ігор ЖЕКОВ

Підписи Євгена Аксьонова, Ігоря Жекова
засвідчую
Вчений секретар ДУ НІССХ,
д.мед.н., старший дослідник

Тетяна АНДРУЩЕНКО

19.04.2024